

ŠIAULIŲ MIETO SAVIVALDYBĖS KONTRŪS IR AUDITO TARNYBA

VIETINIŲ RINKLIAVŲ RINKIMO UŽ 2016 METŲ 9 MĖNESIUS VERTINIMO ATASKAITA

2016 m. gruodžio 6 d.
Šiauliai

Vadovaujantis Šiaulių miesto savivaldybės kontrolieriaus 2016 m. rugsėjo 19 d. pavedimu Nr. PA-9 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės 2016 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio finansinio (teisėtumo) audito“ buvo vertinamas Vietinių rinkliavų rinkimas už 2016 m. 9 mėnesius, kurį atliko Savivaldybės kontrolieriaus 2016 m spalio 11 d. pavedimu Nr. PA-14 Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos vyresnioji patarėja Irena Bilkštienė.

Nuo 2016 m sausio 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatymo 14 straipsnio¹ nuostata, kad vietinių rinkliavų rinkimą kontroliuoja savivaldybės, nustačiusios vietinę rinkliavą, kontrolierius (savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba). Taip pat, Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatymas papildytas 13¹ straipsniu, kuris nustato, kad vietinė rinkliava mokama į savivaldybės, nustačiusios vietinę rinkliavą, biudžeto sąskaitą

Patikrinimo metu buvo vertinti:

- vietinių rinkliavų objektai;
- teisės aktų, reguliuojančių vietines rinkliavas, pasikeitimai;
- biudžeto pajamų surinkimo iš vietinių rinkliavų už 2015 m. 9 mėn. ir 2016 m. 9 mėn. dinamika;
- ankstesniais patikrinimais teiktų rekomendacijų, susijusių su savivaldybės vietinėmis rinkliavomis, įgyvendinimas.

Šio patikrinimo metu pajamų už komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo administravimą nevertinome, rinkliavą administruoja VšĮ Šiaulių regiono atliekų centras.

Atliekant patikrinimą, daryta prielaida, kad visi patikrinimui pateikti dokumentai yra išsamūs ir galutiniai, o dokumentų kopijos atitinka originalus.

Ataskaitoje pateikiami tik patikrinimo metu nustatyti dalykai.

Įrodymai ataskaitai gauti taikant šias procedūras: patikrinimą, paklausimą, skaičiavimą ir kitas procedūras.

Patikrinimo metu nustatyti dalykai gali turėti įtakos vertinant biudžeto lėšų naudojimo teisėtumą bei Savivaldybės 2016 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio duomenų teisingumą.

Vietinių rinkliavų reglamentavimas

Lietuvos Respublikoje rinkliavų nustatymą, rinkimą ir kontrolę reglamentuoja Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatymas (toliau - Rinkliavų įstatymas). Pagal šį įstatymą - *vietinė rinkliava* yra savivaldybės tarybos sprendimu nustatyta privaloma įmoka, galiojanti tos savivaldybės teritorijoje (2 str. 3 d.). Savivaldybių tarybos tvirtina vietinių rinkliavų nuostatus, nustato lengvatas vietinių rinkliavų mokėtojams, vietinės rinkliavos gražinimo atvejus (12 str.). Rinkliavos dydis nustatomas rinkliavos nuostatuose (13 str.). Savivaldybės taryba turi teisę savivaldybės teritorijoje nustatyti vietines rinkliavas tik už vienuolika vietinės rinkliavos objektų rūšių (11 str.).

¹ Straipsnio dalies pakeitimas XII-2157 2015-12-10

Šiaulių miesto savivaldybės taryba atskirais sprendimais yra nustačiusi šešių rūšių vietines rinkliavas, kurias reglamentuoja patvirtinti nuostatai.

1. Vietinė rinkliava už leidimo atlikti kasinėjimo darbus išdavimą savivaldybės viešojo naudojimo teritorijoje nustatyta Savivaldybės tarybos 2003 metų kovo 13 d. sprendimu T-645 ir patvirtinti Vietinės rinkliavos už leidimo atlikti kasinėjimo darbus Savivaldybės viešojo naudojimo teritorijoje (gatvėse, vietinės reikšmės keliuose, aikštėse, žaliuosiuose plotuose), atitverti ją ar jos dalį arba apriboti eismą joje išdavimą nuostatai (toliau – Nuostatai). Tarybos 2014 m. rugsėjo 25 d. sprendimu Nr. T-264 Nuostatai tikslinti. Savivaldybės kontrolieriaus 2015 m. gegužės 12 d. pavedimu Nr. PA-2 buvo atliekamas šios rinkliavos valdymo patikrinimas ir patikrinimo ataskaitoje buvo konstatuota, kad Nuostatuose „*nėra nustatyti ar detalizuoti dalykai, turintys ir galintys turėti ateiityje neigiamą įtaką rinkliavos surinkimui ir biudžeto pajamoms*“. Savivaldybės administracijos direktorius 2016 m. balandžio 21 d. raštu Nr. S-1306 informavo, kad bus inicijuojama iki 2016 m. rugpjūčio 31 d. parengti ir teikti Tarybai tvirtinti naują Nuostatų redakciją, tačiau iki šios dienos Nuostatai nepakeisti. Nepatikslingos rinkliavos lengvatos ir visi jos taikymo atvejai, pvz. rinkliavos Nuostatuose nenumatytas atleidimas nuo rinkliavos, vykdant kasimo darbus, kai likviduojamos avarijos požeminiuose tinkluose. Be to, Nuostatų 15 punktas² *netikslus*, nes rinkliavos rinkimą kontroliuoja tik Šiaulių miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba.

Administracijos direktoriaus 2016 m. gegužės 23 d. įsakymu Nr. AP-139 patvirtinti nauji Šiaulių miesto savivaldybės administracijos urbanistinės plėtros ir ūkio departamento miesto ūkio ir aplinkos skyriaus nuostatai, kuriuose įrašyta funkcija „*organizuoti leidimų vykdyti žemės darbus ir kontrolės komisijos darbą, organizuoti leidimų vykdyti žemės darbus (kasinėjimo) savivaldybės viešojo naudojimo teritorijoje išdavimą, kontroliuoti vietinės rinkliavos už leidimą sumokėjimą bei perkastų dangų, gatvių (kelių) atstatymo kokybę po žemės darbų vykdymo, aplinkos sutvarkymą*“.

Administracijos direktoriaus 2016 m. spalio 19 d. įsakymu Nr. A-1421 patvirtintos paraiškos išduoti leidimą ir Leidimo žemės kasimo darbams formos, *tačiau Leidimų vykdyti žemės darbus Šiaulių miesto teritorijoje išdavimo ir darbų atlikimo kontrolės komisijos nuostatai liko nepakeisti*.

Administracijos direktoriaus 2016 metų lapkričio 11 d. raštu Nr. S-3368 „Dėl informacijos pateikimo“ pateikiama informacija, kad administracinės paslaugos Leidimų vykdyti žemės darbus (kasinėjimo) išdavimą teikėjas yra vyr. specialistas E.Š., kurio pareigybės aprašymas patvirtintas Administracijos direktoriaus 2016 m. gegužės 24 d. įsakymu Nr. AP-149. Pareigybės aprašyme įrašyta funkcija „*organizuoja žemės darbų kontrolės komisijos darbą, vykdo komisijos sekretoriaus funkcijas, rengia ir registruoja leidimus žemės darbams vykdyti, apskaičiuoja rinkliavos dydį, kontroliuoja sumokėjimą*“. *Miesto ūkio ir aplinkos skyriaus vadovų pareigybės aprašymuose nenustatyta šios vietinės rinkliavos einamoji ir paskesnioji kontrolė, apskaičiuojant vietinės rinkliavos mokėstį, todėl lieka rizika, dėl rinkliavos tikrumo ir teisingumo*.

Be to, pastebėta, kad Urbanistinės plėtros ir ūkio departamento miesto ūkio ir aplinkos skyriaus valstybės tarnautojų pareigybės aprašymuose dubliuojasi funkcijos, pvz. nors faktiškai šios administracinės paslaugos teikėjas yra tik vyr. specialistas E.Š, tačiau ir valstybės tarnautojų D.M pareigybės aprašyme (4.17.1 punktas) bei vyr. specialisto L.G. pareigybės aprašyme (7.5.1 punktas) įrašytos funkcijos, susijusios su leidimų vykdyti žemės darbus išdavimu, kontroliuoti dangų atstatymo kokybę, nors *minėti specialistai tų funkcijų nevykdo*. Pareigybės aprašymuose reglamentuota, kad siekiant užtikrinti darbų tęstinumą (pavadinimą) darbuotojas skyriaus vedėjo pavedimu pavaduoja kitą skyriaus darbuotoją.

Savivaldybės internetiniame puslapyje nurodytos Administracinės paslaugos - Leidimų vykdyti žemės darbus (kasinėjimo) išdavimas - *teikėjo ir vadovo pavardės darbuotojų, kurie nebedirba Savivaldybės administracijoje*.

2. Vietinė rinkliava už naudojimąsi savivaldybių tarybų nustatytomis vietomis automobiliams statyti nustatyta Savivaldybės tarybos 2013 m. spalio 31 d. sprendimu Nr. T-244

² 15. Rinkliavos rinkimą kontroliuoja vietos mokesčių administratorius, Valstybės kontrolė ir Šiaulių miesto kontrolės ir audito tarnyba.

patvirtintuose Vietinės rinkliavos už naudojimąsi mokamomis automobilių stovėjimo vietomis Šiaulių mieste nuostatuose (toliau Nuostatai). 2015 m. gegužės 7 d. Savivaldybės taryba sprendimu Nr. T-111 pakeitė šios vietinės rinkliavos nuostatus nauja redakcija, kurioje patvirtintos naujos mokamų vietų automobiliams statyti Šiaulių mieste zonų ribos.

Pagal Nuostatų 7 p. kelio ženklų ir horizontaliojo ženklinimo įrengimą atitinkamose zonose, priežiūrą, eksploatavimą, rinkliavos surinkimą ir jos mokėjimo kontrolę vykdo įmonė, parinkta viešojo pirkimo būdu ir sudariusi sutartį su Šiaulių miesto savivaldybės administracija. 2012 m. balandžio 24 d. sutartis Nr. SŽ-330 sudaryta su UAB "Stova".

Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos Vietinių rinkliavų valdymo patikrinimo 2015 m. liepos 1 d. ataskaitoje buvo konstatuota, kad nepatvirtintas rinkliavos mokėjimo kontrolės ir tvarkos aprašas (Nuostatų 8,6 punktą), kuriuo turi vadovautis rinkliavos surinkimą ir jos mokėjimo kontrolę vykdanči įmonė bei neįrašytos Vietinės rinkliavos administravimo ir paslaugos pirkimo sutarties Nr. SŽ-330 vykdymo kontrolės funkcijos Miesto infrastruktūros skyriaus nuostatuose ir šio skyriaus vyr. specialisto L. G. pareigybės aprašyme.

Šio patikrinimo metu nustatyta, kad Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. gegužės 23 d. įsakymu Nr. AP-139 patvirtinti nauji Urbanistinės plėtros ir ūkio departamento Miesto ūkio ir aplinkos skyriaus nuostatai, kuriuose 6.3 punktu įrašyta „organizuoja automobilių statymo sąlygų gerinimą mieste ir vietinės rinkliavos už naudojimąsi mokamomis automobilių stovėjimo vietomis Šiaulių miesto gatvėse ir automobilių stovėjimo aikštelėse surinkimą“. Ši funkcija įrašyta 2016 m. gegužės 24 d. administracijos direktoriaus įsakymu AP-149 patvirtintame vyr. specialisto L. G. pareigybės aprašyme, (jis Sutartyje SŽ-330 įvardintas kaip kuratorius). Be to, patvirtintas Administracijos direktoriaus 2015 m. spalio 26 d. įsakymu Nr. A-1353 Vietinės rinkliavos už naudojimąsi Šiaulių miesto savivaldybės tarybos nustatytais vietomis automobiliams statyti rinkliavos mokėjimo kontrolės ir tvarkos aprašas

Vietinės rinkliavos už naudojimąsi mokamomis automobilių stovėjimo vietomis Šiaulių mieste nuostatų 43 punktas netikslus, nes rinkliavos rinkimą kontroliuoja tik Šiaulių miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba.

3. Vietinė rinkliava už leidimo prekiauti ar teikti paslaugas savivaldybės tarybos nustatytose viešosiose vietose išdavimą nustatyta Tarybos 2012 m. balandžio 19 d. sprendimu Nr. T-116 (2015 m. spalio 29 d. Nr. T-275 redakcija) patvirtintuose Vietinės rinkliavos už leidimo prekiauti ar teikti paslaugas Šiaulių miesto viešosiose vietose išdavimą nuostatuose (toliau – Nuostatai). Vietinė rinkliava reglamentuota, atsižvelgiant į Savivaldybės tarybos 2013 m. lapkričio 28 d. sprendimą Nr. T-275 „Dėl prekybos ir paslaugų teikimo Šiaulių miesto viešosiose vietose taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės). Taisyklės nustato bendruosius mažmeninės prekybos ir paslaugų teikimo Šiaulių miesto savivaldybės teritorijos viešosiose vietose reikalavimus, leidimų prekiauti ar teikti paslaugas viešosiose vietose išdavimo tvarką, Taisyklių laikymosi kontrolę ir asmenų, prekiaujančių ar teikiančių paslaugas viešosiose vietose, atsakomybę. Šios Taisyklės 2015 m. spalio 29 d. Tarybos sprendimu Nr. T-274 buvo pakeistos ir išdėstytos nauja redakcija. Miesto Taryba, atsižvelgdama į tai, kad 2015 m. gruodžio 28 d. Taryba sprendimu Nr. T-344 „Dėl poilsio ir turizmo sezonų laikotarpių nustatymo“ nustatė vasaros ir žiemos poilsio ir turizmo sezono trukmes bei poilsio ir turizmo zonas, 2016 m. spalio 6 d. sprendimu T-350 pakeitė Prekybos ir paslaugų teikimo Šiaulių miesto viešosiose vietose taisyklių 34 punktą, sudarydama galimybės lauko kavinėms veikti ir žiemos sezonu. Buvo tikimasi, kad Savivaldybės biudžetas gaus daugiau šios vietinės rinkliavos įplaukų. *Ekonomikos ir investicijų skyrius pagal pateiktus prašymus nustatyta tvarka 2016 m. lapkričio mėn. išdavė 2 leidimus prekiauti lauko kavinėje/paviljone (Lyros g. 24D, Žvyro g. 34 (prie Talkšos ež.) žiemos sezono laikotarpiu, t.y. jų galiojimo laikas iki 2017 m. kovo 31 d. Bendra vietinės rinkliavos įplaukų suma 304 Eur.*

Savivaldybės taryba 2016 m. birželio 30 d. sprendimu Nr. T-280 patvirtino Šiaulių miesto savivaldybės viešosiose vietose teikiamų paslaugų pramoginiais įrenginiais tvarkos aprašą, ir jame nustatė paslaugų pramoginiais įrenginiais teikimo Šiaulių miesto teritorijoje esančiose viešosiose vietose tvarką. Priėmus šį sprendimą buvo pakeisti 2016 m. birželio 30 d. Savivaldybės Taryba sprendimu Nr. T-281 Vietinės rinkliavos už leidimo prekiauti ar teikti paslaugas Šiaulių miesto viešosiose vietose išdavimą nuostatai, juose nustatant dydį už leidimo

teikti paslaugas pramoginiais įrenginiais viešosiose vietose išdavimą. *Savivaldybės administracijos direktorius negavo prašymų išduoti leidimą teikti paslaugas pramoginiais įrenginiais. Vadovaujantis Aprašu, tik gavus prašymą būtų organizuojamas konkursas laimėtojiui (paslaugų teikėjui) nustatyti.*

Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. gegužės 23 d. įsakymu Nr. AP-139 patvirtino Šiaulių miesto savivaldybės administracijos Strateginės plėtros ir ekonomikos departamento Ekonomikos ir investicijų skyriaus (toliau – Skyrius) nuostatus, kurių 6.3 punktas skyriui priskiria funkciją „rengti licencijas ir leidimus prekybai miesto viešosiose vietose, kioskuose, paviljonuose, verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais, tabako gaminiais, nefasuotais naftos produktais, suskystintomis dujomis, registruoja ir ruošia dokumentus jų galiojimui sustabdyti, galiojimo sustabdymui panaikinti, papildyti, patikslinti, pakeisti, dublikatams išduoti“. Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. gegužės 24 d. įsakymu Nr. AP-156 patvirtintas Strateginės plėtros ir ekonomikos departamento Ekonomikos ir investicijų skyriaus vyriausiojo specialisto pareigybės aprašymas, kuriame ši funkcija įrašyta 7.2.1. punktu ir priskirta vykdyti 2 skyriaus valstybės tarnautojoms L.R. ir D.K., nors faktiškai šios administracinės paslaugos teikėjas (kaip nurodyta internetiniame puslapyje) yra tik L.R.

Taigi, vadovaujantis patvirtintomis Taisyklėmis parengti šie Skyriaus administracinių paslaugų teikimo aprašymai:

1. Leidimo prekiauti (teikti paslaugas) iš kiosko, paviljone išdavimas;
2. Leidimo prekiauti (teikti paslaugas) lauko kavinėse išdavimas;
3. Leidimo prekiauti (teikti paslaugas) viešosiose vietose iš (nuo) laikinojo prekybos įrenginio išdavimas;
4. Leidimo prekiauti (teikti paslaugas) parodų, mugių ir masinių renginių metu išdavimas.

Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktorius 2016 m. sausio 22 d. įsakymu Nr. A-96 „Dėl viešojo pirkimo komisijos sudarymo“ sudarė Rinkliavos už leidimo prekiauti nuo (iš) laikinųjų įrenginių prekybos Šiaulių miesto viešosiose vietose išdavimą administravimo paslaugos viešojo pirkimo komisiją (toliau – Komisija). Komisijos 2016 m. sausio 29 d. protokolu nuspręsta administravimo paslaugą pirkti supaprastinto atviro konkurso būdu. Vietinės rinkliavos administratoriai (Rinkliavos administravimo paslaugos teikėjai) yra:

- 2016 m. balandžio 5 d. sutartis Nr. SŽ-339) su UAB Pabalių turgus rinkliavos už leidimo prekiauti nuo (iš) laikinųjų prekybos įrenginių gėlėmis ir gedulo ritualo reikmenimis prie Ginkūnų ir K. Donelaičio civilinių kapinių išdavimas);
- 2016 m. balandžio 6 d. sutartis Nr. SŽ-363 su AB „Specializuotas transportas“ (rinkliavos už leidimo prekiauti nuo (iš) laikinųjų prekybos įrenginių Šiaulių miesto viešosiose vietose išdavimas).

Informacija apie Vietinės rinkliavos administratorių paskelbta interneto svetainėje, <http://edem.siauliai.lt/lit/Informacija-prekiaujantiems-Siauliu-miesto-viesosiose-vietose-/5203>

Ekonomikos ir investicijų skyriaus vyr. specialistė L.R. yra aukščiau minėtų sutarčių kuratorė. *Patikrinimo metu nustatyta, kad vykdant Skyriui priskirtų Savivaldybės veiklos programos 11.03.01.03 ir 11.03.01.05 priemonių priežiūrą, vadovaujantis Sutarčių 5.1. papunkčiu, patikrinama Ataskaitos apie rinkliavos administravimo paslaugą Šiaulių miesto viešosiose vietose (Sutarties 1 priedas), Ataskaitos apie rinkliavos prie kapinių administravimo paslaugą (Sutarties 1 priedas) ir sąskaitų faktūrų atitiktis Sutartyse, Taisyklės, Nuostatuose nurodytiems reikalavimams. Esant neatitikimams, vadovaujantis Sutarčių 6.2 papunkčiu, prašoma juos taisyti.*

Vadovaujantis Sutarčių 8.8. papunkčiu, Paslaugos gavėjo įgaliotiems atstovams (pvz. Struktūriniams padaliniais pagal jiems priskirtą veiklos sritį) leidžiama kontroliuoti su rinkliavos administravimo paslaugos teikimu susijusią Paslaugos teikėjo veiklą, pateikti prašomus dokumentus bei informaciją, per Paslaugos gavėjo nustatytą terminą.

Vietinės rinkliavos už leidimo prekiauti ar teikti paslaugas Šiaulių miesto viešosiose vietose išdavimą nuostatuose (ir kituose teisės aktuose), pasikeitus Šiaulių miesto administracijos struktūrai liko nepakeisti skyrių ir pareigybių pavadinimai.

4. Vietinė rinkliava už leidimo įrengti išorinę reklamą savivaldybės teritorijoje.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 4 straipsniu³, Išorinės reklamos įrengimo taisyklių⁴ 4 punktu, įgyvendindama Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2015 m. kovo 26 d. sprendimo Nr. T-75⁵ 2 punktą ir atsižvelgdama į Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Šiaulių skyriaus 2015 m. spalio 9 raštą Nr. 3ISD-4622 „Dėl reklamos įrenginių statymo“, bei Šiaulių miesto išorinės vaizdinės reklamos specialiojo plano sprendinių įgyvendinimo programos parengimo darbo grupės⁶, 2015 m. spalio 12 d. protokolą Nr. VAK-320, Šiaulių miesto savivaldybės taryba 2015 m. spalio 29 d. sprendimu Nr. T-304 patvirtino Šiaulių miesto išorinės vaizdinės reklamos specialiojo plano sprendinių įgyvendinimo programą.

Vadovaujantis šios programos nuostatomis, nuo 2016 m. sausio 1 d. leidimai už išorinę reklamą Šiaulių miesto teritorijoje esančioje valstybinėje žemėje yra išduodami konkurso būdu, t.y. jei į vieną reklamos vietą būna pateikiamas daugiau nei vienas prašymas, Administracijos direktoriaus 2016 m. sausio 15 d. įsakymu Nr. A-54 patvirtintomis sąlygomis vykdomas konkursas.

Šiaulių miesto savivaldybės taryba atsižvelgdama į Vietinės rinkliavos už leidimo įrengti išorinę reklamą Šiaulių miesto savivaldybės teritorijoje išdavimo nuostatų peržiūrėjimo ir pakeitimo parengimo darbo grupės⁷ 2015 m. gruodžio 7 d. protokolą Nr. VM-60 patvirtino 2015 m. gruodžio 28 d. Tarybos sprendimu T-362 Vietinės rinkliavos už leidimo įrengti išorinę reklamą Šiaulių miesto teritorijoje išdavimą nuostatus (toliau – Nuostatai), kurie įsigaliojo nuo 2016 metų sausio 4 d.

Sprendimui įgyvendinti turėjo būti Administracijos direktoriaus įsakymu patvirtintas Leidimo įrengti išorinę reklamą Šiaulių mieste išdavimo tvarkos aprašas, *tačiau jis taip ir liko nepakeistas ir iki šiol galioja 2013 m. spalio 10 d. Administracijos direktoriaus įsakymu A-1222 patvirtintas Leidimų įrengti išorinę reklamą išdavimo tvarkos aprašas. Be to, 2015 m. gruodžio 28 d. Tarybos sprendimu T-362 patvirtintuose Nuostatuose netikslus 28 punktas, nes rinkliavos rinkimą kontroliuoja tik Šiaulių miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba.*

5. Vietinė rinkliava už gyvūnų (šunų, kačių) registravimą ir laikymą daugiabučiuose namuose. Nuo 2013 m. sausio 1 d. įsigaliojus Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymui (toliau – Įstatymas), Savivaldybių institucijoms buvo panaikinta teisė nustatyti gyvūnų augintinių registravimo tvarką savivaldybių teritorijose bei nustatyta prievolė ženklinti gyvūnus mikroschema bei registruoti valstybiniame registre⁸ nustatyta tvarka tik nuo 2016 m. sausio 1 d. Įstatymo 3 straipsnio 10 punkto⁹ nuostatomis savivaldybių administracijoms palikta prievolė kontroliuoti, ar gyvūnų laikytojai rūpinasi augintiniais ir ar nepažeidžia minėto įstatymo reikalavimų bei draudimų. Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktorius 2013 m. gegužės 31 d. įsakymu Nr. A-659 patvirtino Gyvūnų laikymo Šiaulių mieste taisyklės (toliau – Taisyklės). 2014 m. vasario 14 d. Administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A-197 šios Taisyklės pakeistos ir išdėstytos nauja redakcija.

Siekiant išlaikyti gyvūnų atsekamumą Šiaulių mieste, pasinaudota Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatyme nustatyta vietine rinkliava už gyvūnų (šunų, kačių) registravimą ir laikymą daugiabučiuose namuose. Savivaldybės tarybos 2013 m. gegužės 30 d. sprendimu Nr. T-121

³ 4 straipsnis. Valstybės valdymo ir savivaldos institucijų pareiga užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę

⁴ patvirtintų Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2013 m. liepos 30 d. įsakymu Nr. 4-670 „Dėl Išorinės reklamos įrengimo taisyklių patvirtinimo ir Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2000 m. gruodžio 1 d. įsakymo Nr. 405 „Dėl Išorinės reklamos įrengimo tipinių taisyklių patvirtinimo“ ir jį keitusių įsakymų pripažinimo netekusiais galios“

⁵ „Dėl Šiaulių miesto išorinės vaizdinės reklamos specialiojo plano patvirtinimo“

⁶ sudarytos Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2015 m. balandžio 28 d. įsakymu Nr. A-549 „Dėl Šiaulių miesto išorinės vaizdinės reklamos specialiojo plano sprendinių įgyvendinimo programos parengimo darbo grupės sudarymo“,

⁷ sudarytos Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2015 m. lapkričio 12 d. įsakymu Nr. A-1448 „Dėl darbo grupės sudarymo“

⁸ Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministro 2015 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. 3D-959 patvirtintos Gyvūnų augintinių ženklavimo ir registravimo taisyklės

⁹ vadovaudamasi Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos patvirtintu gyvūnų laikymo savivaldybių teritorijų gyvenamosiose vietovėse tvarkos aprašu, tvirtina gyvūnų laikymo savivaldybių teritorijų gyvenamosiose vietovėse taisyklės ir kontroliuoja, kaip jos įgyvendinamos;

buvo patvirtinti Vietinės rinkliavos už gyvūnų (šunų, kačių) laikymą Šiaulių miesto daugiabučiuose namuose nuostatai (toliau – Nuostatai), kuriuose vietoj registruotų gyvūnų apskaitos buvo reglamentuota gyvūnų laikytojų apskaita, gyvūnų registravimo pažyma pakeista gyvūno laikytojo pažyma bei nustatyta rinkliavos lengvata už mikroschema pažymėtą gyvūną: „6.2. mėnesio rinkliava už šuns laikymą – 0,8 Eur, už katės laikymą rinkliava netaikoma, jei gyvūnui yra įskiepyta identifikavimo mikroschema“.

Rinkliavos administravimo paslaugą teikia teikėjai, parinkti vadovaujantis viešojo pirkimo konkurso rezultatais. Paskutinis konkursas organizuotas 2014 m. Buvo sudarytos 7 Vietinės rinkliavos už gyvūnų (šunų, kačių) laikymą Šiaulių miesto daugiabučiuose namuose administravimo paslaugos teikimo sutartys. Šiuo metu sutartinius įsipareigojimus vykdo UAB „Šiaulių būstas“ (2014 m. gruodžio 22 d.- SŽ-1280), UAB „Paskirtis“ (2014m. gruodžio 22 d. SŽ-1284), UAB „Pietinis būstas“ (2014 m. gruodžio 22 d. SŽ-1285; SŽ- 1283) ir, UAB „Bendrabitis“ (2014 m. gruodžio 22 d. SŽ-1281). Rinkliavos administravimo paslaugos teikimo sutarčių galiojimo terminas nuo 2014 m. gruodžio 22 d. iki 2016 m. gruodžio 22 d.

Rinkliavos administratorius visas praėjusio mėnesio įmokas, surinktas einamąjį mėnesį, perveda iki kito mėnesio 11 dienos į Šiaulių miesto savivaldybės biudžeto sąskaitą. Nesumokėtą vietinę rinkliavą iš gyvūno laikytojo išieško Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka rinkliavos administratorius. Atsakomybė už vietinės rinkliavos rinkimą rinkliavos administratoriui nustatoma Gyvūno laikymo sutartyje.

Šiaulių miesto savivaldybėje nuo 2006 m. buvo įdiegta gyvūnų registravimo ir atsekamumo sistema. 2006 m. buvo registruota per 200 gyvūnų, 2013 m. – per 5000 (laikomų individualiuose ir daugiabučiuose namuose). Mokėtojų (gyvūnų laikytojų) apskaitą vykdo ir duomenis rinkliavos administratoriui perduoda Šiaulių miesto savivaldybės biudžetinė įstaiga Šiaulių jaunųjų gamtininkų centras.

Pagal rinkliavos administravimo ataskaitas 2016 m. sausio - spalio mėnesiais gyvūnų laikytojų skola yra 8407 Eur, kuri metų pabaigoje turėtų ženkliai sumažėti rinkliavos administratoriams atlikus skolų išieškojimo procedūras. UAB „Šiaulių būstas“ per spalio mėn. įsiskolinimą sumažino nuo 3351,07 Eur iki 1076,06 Eur. Gyventojų skolas, kaip teigiama 2016 m. lapkričio 11 d. Aiškinamajame rašte, susidaro dėl šių priežasčių: gyvūnų laikytojai, išvykę gyventi kitur ar nugaišus gyvūnui, neišsibraukia iš gyvūnų laikytojų apskaitos, mirus gyvūno laikytojui ir artimiesiems apie tai nepranešus, piktybiškai nemokant arba mokant skolas dalimis.

Per 2016 metų 9 mėnesius surinkta 15 900 Eur. Iš surinktų rinkliavos lėšų vykdomos Šiaulių miesto savivaldybės 2016 - 2018 metų strateginio veiklos plano 03 Aplinkos apsaugos programos 02 tikslo reguliuoti gyvūnų (šunų, kačių), laikomų Šiaulių miesto daugiabučiuose namuose, populiaciją, kontroliuoti jų priežiūros priemonės.

Tarybos 2013 m. gegužės 30 d. sprendimu T-121 patvirtintuose Nuostatuose neteisingas 29 punktas, nes rinkliavos rinkimą kontroliuoja tik Šiaulių miesto savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba.

6. Vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nustatyta 2006 m. birželio 29 d. Tarybos sprendimu Nr. T-209 patvirtintuose Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nuostatuose (toliau – Nuostatai). Savivaldybės tarybos 2014 m. rugsėjo 25 d. sprendimu Nr. T-268 šie Nuostatai pakeisti ir išdėstyti nauja redakcija, kuri įsigaliojo nuo 2015 m. sausio 1 d. Nuostatų 10 punktas reglamentuoja, kad Vietinę rinkliavą administruoja viešoji įstaiga Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras, kuriam Savivaldybės tarybos sprendimu pavestas vietinės rinkliavos administravimas.

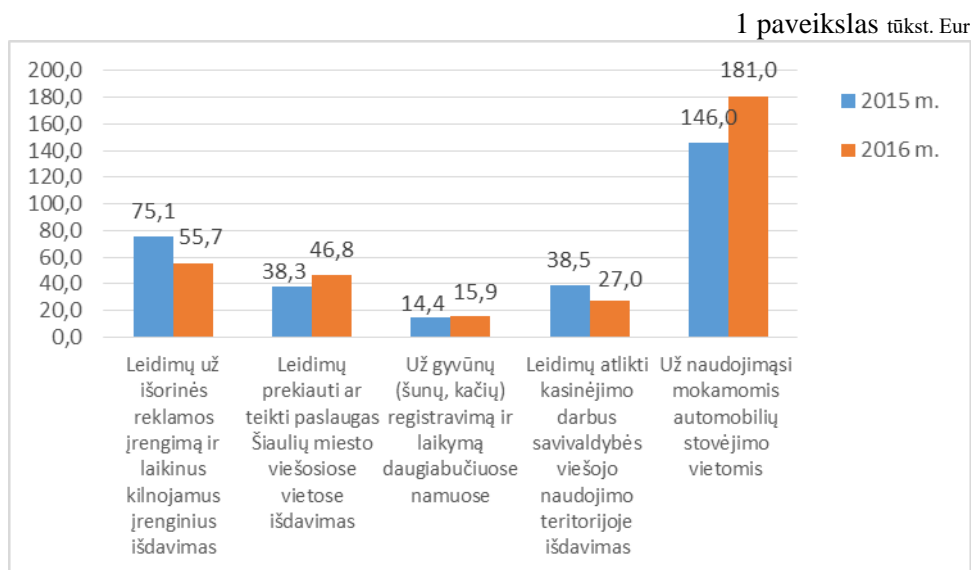
2014 m. rugsėjo 25 d. Tarybos sprendimu T-268 patvirtintų Nuostatų 37 punktas, neatitinka Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatymo 14 straipsnio, kuris nustato, kad vietinių rinkliavų rinkimą kontroliuoja savivaldybės, nustačiusios vietinę rinkliavą, kontrolierius (savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba).

Vietinės rinkliavos pajamų struktūros analizė

Buvo įvertintas vietinių rinkliavų rūšių lyginamasis svoris analizuojamais 2015 m. 9 mėnesių ir 2016 m. 9 mėnesių laikotarpiais: pagal pateiktus duomenis didžiąją dalį (2015 m. 9 mėn. – 2 073,2 tūkst. Eur 2016 m. 9 mėn. – 1 894,8 tūkst. Eur) Šiaulių miesto savivaldybės pajamų, gautų už vietines rinkliavas dalį sudarė pajamos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą (rinkliavą administruoja VšĮ Šiaulių regiono atliekų centras). Šio patikrinimo metu pajamos už komunalinių atliekų surinkimą nevertintos ir analizuojamose lentelėse neįrašytos.

Gautų pajamų už Šiaulių miesto savivaldybėje išduotus leidimus tam tikroms paslaugoms ar darbams atlikti palyginimas 2015 m. ir 2016 m. 9 mėn. laikotarpiais pavaizduotas 1 pav.

Gautų pajamų už vietines rinkliavas palyginimas 2015 m. 9 mėn. ir 2016 m. 9 mėn. laikotarpiais.

Kaip matyti iš 1 pav. pateiktų duomenų (duomenys pateikti Administracijos direktoriaus 2016m. lapkričio 2 d. raštu Nr. S1-123) 2016 m. už leidimų, prekiauti ar teikti paslaugas Šiaulių miesto viešosiose vietose, išdavimą surinkta 8,5 tūkst. eurų arba 22,2 proc. daugiau nei 2015 m. Už naudojimąsi mokamomis automobilių stovėjimo vietomis surinkta 2016 m. 35,0 tūkst. eurų arba 24,0 proc. daugiau nei 2015 m. Miesto ūkio ir aplinkos skyriaus vyr. specialistas pakomentavo, kad šios rinkliavos surinkimo didėjimą lėmė mokėjimai už automobilių statymą mokamoje zonoje dėl pasibaigusios Dvaro g. rekonstrukcijos ir bendros sumokamos šios rinkliavos didėjimo tendencijos, nuolat augant automobilių srautams, didėjant mokėtojų sąmoningumui ir šiuolaikinių technologijų taikymo patogumui. Pagal pateiktus duomenis 2016 m. surinkta daugiau 1,5 tūkst. eurų arba 10,4 proc. ir už gyvūnų registravimą ir laikymą daugiabučiuose namuose.

Tačiau, kaip matyti iš 1 pav. pateiktų duomenų, per 9 šių metų mėnesius nustatytas kai kurių vietinės rinkliavos įplaukų mažėjimas, lyginant su tuo pačiu laikotarpiu pernai:

- už išorinės reklamos įrengimą ir laikinus kilnojamus įrenginius¹⁰ išdavimas per 2016 m. 9 mėn. sumažėjo 19,4 tūkst. eurų, t. y. surinkta 25,8 proc. mažiau nei 2015 m. Architektūros, urbanistikos ir paveldosaugos skyriaus vedėja paaiškino, kad tai gali būti susiję su pasikeitusia tvarka, kada reklamos vietos pasibaigus leidimo galiojimo laikui nuo 2016-01-01 valstybinėje žemėje yra suteikiamos tik konkurso tvarka, be to, dalis reklaminės veiklos subjektų pasikeitus rinkos poreikiams apskritai nutraukė savo veiklą ar sumažino apimtį.

¹⁰ laikini kilnojami įrenginiai, tai Reklama autobusų stotelių paviljonuose pagal atskirą 2001 m. sutartį su JCDecaux, kurią kuravo MIS ir kuri baigėsi 2016-07-01(2015 m. 9 mėn. 2251 Eur už 2016 m. 9 mėn - 3618 Eur).

• už leidimų atlikti kasinėjimo darbus savivaldybės viešojo naudojimo teritorijoje išdavimą per tą patį laikotarpį surinkta 11,5 tūkst. eurų arba 29,9 proc. įplaukų mažiau nei pernai.

Planuotų ir faktiškai gautų vietinės rinkliavos pajamų vertinimas už 2016 m. 9 mėnesius

Šiaulių miesto savivaldybės biudžete planuotų ir faktiškai gautų vietinės rinkliavos pajamų už 2016 m. 9 mėnesius duomenys pateikti 2 lentelėje.

Vietinės rinkliavos plano 2016 m. rugsėjo 30 d. vykdymas

2 lentelė

Vietinės rinkliavos pavadinimas	Planas, Eur	Gauta pajamų, Eur	Plano vykdymas eurais	Plano vykdymas procentais
Leidimų už išorinės reklamos įrengimą ir laikinus kilnojamus įrenginius išdavimas	60 000,0	55 671,0	-4 329,	92,8
Leidimų prekiauti ar teikti paslaugas Šiaulių miesto viešosiose vietose išdavimas	30 100,0	46 800,	16 700,0	155,5
Už gyvūnų (šunų, kačių) registravimą ir laikymą daugiabučiuose namuose	15 224,0	15 900,0	676,0	104,4
Leidimų atlikti kasinėjimo darbus savivaldybės viešojo naudojimo teritorijoje išdavimas	34 000,0	26 963,0	-7 037,0	79,3
Už naudojimąsi mokamomis automobilių stovėjimo vietomis	143 000,0	181 000,0	38 000,0	126,6
VISO (vietinių rinkliavų)	282 324,0	326 334,0	44 010,0	115,6

Įvertinus planuotų ir faktiškai gautų vietinės rinkliavos pajamų už 2016 m. 9 mėn. duomenys, nustatyta, kad 2016 m. 9 mėn. vietinės rinkliavos planas viršytas 15,6 proc. todėl šiuo laikotarpiu vietinių rinkliavų į Savivaldybės biudžetą buvo gauta 44 010,0 eurų daugiau nei planuota. Daugiausiai virš plano (55,5 procentais t.y. 16 700,0 eurų) surinkta už leidimus prekiauti ar teikti paslaugas Šiaulių miesto viešosiose vietose išdavimą.

Pastebėjimas. 2016 m. lapkričio 3 d. Savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-386 patvirtintame Masinių renginių organizavimo Šiaulių mieste tvarkos apraše, kuris įsigalios nuo 2017 m. sausio 1 d. Lietuvos Respublikos Rinkliavų įstatymo 11 straipsnio 4 p. nustatyta, kad Savivaldybės taryba turi teisę nustatyti vietinę rinkliavą už leidimo organizuoti komercinius renginius savivaldybei priklausančiose ar valdytojo teise valdomose viešojo naudojimo teritorijose išdavimą. Savivaldybės valdomose teritorijose (prie ežerų, aikštėse, skveruose ir kt.) neretai vyksta įvairūs masiniai renginiai, kurie gali turėti ir komercinį pobūdį, tačiau nepatvirtinus minėtos rinkliavos nuostatų negalima ir rinkliava, dėl to miesto biudžetas negauna pajamų. Pvz. nustačius tokią rinkliavą atsirastų papildomos pajamos žolės nupjovimo ir šiukšlių išvežimo kaštams ir kt. Tokias rinkliavas yra patvirtinusios kitų Lietuvos miestų savivaldybių tarybos (Klaipėdos rajono, Palangos miesto, Raseinių rajono ir kt.).

Išvados:

1. Nuo 2016 metų sausio 1 d. įsigaliojus Rinkliavos įstatymo pataisoms¹¹, kurios suteikė teisę vietinių rinkliavų rinkimą kontroliuoti savivaldybės kontrolės ir audito tarnybai, Šiaulių miesto savivaldybės vietinių rinkliavų nuostatuose nepakeisti punktai, reglamentuojantys rinkliavų kontrolę.
2. Po Savivaldybės administracijos reorganizacijos nepakeisti beveik visuose teisės aktuose, susijusiuose su vietinėmis rinkliavomis, Administracijos skyrių bei pasikeitusių pareigybų pavadinimai.

¹¹ 2015 m. gruodžio 10 d. Nr. XII-2157

3. *Atlikus poauditinį vertinimą, po ankstesnių Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos patikrinimų pastebėta, kad ne į visas rekomendacijas atsižvelgta (2015 m. patikrinimas dėl leidimų išdavimo atlikti kasinėjimo darbus viešojo naudojimo teritorijoje).*
4. *Nepatvirtinti / nepatiksinti visi vidaus teisės aktai, nustatantis vietinių rinkliavų surinkimą.*

Rekomendacijos Administracijos direktoriui

1. *Papildyti ir patikslinti Šiaulių miesto savivaldybės teisės aktus, reglamentuojančius rinkliavą už leidimų išdavimą atlikti kasinėjimo darbus viešojo naudojimo teritorijoje, nustatant rinkliavos lengvatas bei visus jos netaikymo atvejus;*
2. *Patikslinti Leidimų vykdyti žemės darbus Šiaulių miesto teritorijoje išdavimo ir darbų atlikimo kontrolės komisijos nuostatus;*
3. *Patikslinti Urbanistinės plėtros ir ūkio departamento Miesto ūkio ir aplinkos skyriaus kai kurių darbuotojų pareigybių aprašymus, siekiant išvengti funkcijų, susijusių su leidimų vykdyti žemės darbus išdavimu, dubliavimosi;*
4. *Sukurti vietinių rinkliavų vykdymo vidaus kontrolės sistemą savivaldybėje, užtikrinančią teisės aktų parengimo, jų tikslinimo priežiūrą, lėšų planavimo vykdymo ir jų apskaitos finansinę kontrolę;*
5. *Patikslinti Savivaldybės internetiniame puslapyje Administracinės paslaugos teikėjo ir vadovo pavardes, atlikti kitus reikalingus pakeitimus;*
6. *Patvirtinti naują Leidimų įrengti išorinę reklamą išdavimo tvarkos aprašą pagal galiojančius teisės aktus;*
7. *Patikslinti visų Savivaldybėje nustatytų vietinių rinkliavų nuostatus, laikantis Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatymo 14 straipsnio nuostatų;*
8. *Spręsti dėl galimybės nustatyti vietinę rinkliavą už leidimo organizuoti komercinius renginius savivaldybei priklausančiose ar valdytojo teise valdomose viešojo naudojimo teritorijose.*

Kontrolės ir audito tarnybos vyresn. patarėja

Irena Bilkštienė